

TELEGRAFUL ROMAN.

№ 76 ANULU XII.

Telegraful este de doua ori pe septem-
naa: joi'a si Dumineca. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditor'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditor'a. Pretiulu prenumerati-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
car' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. Era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straini pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 27 Sept. (9 Oct.) 1864.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a dobla ota cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de a prenumera

la

„Telegraful Romanu“

pe triluniulu Octobré, Novembre si Decembre c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — — 1 f. 75 xr.

Pentru Transsilvania si monarchia austriaca 2 f. —

Pentru Romania si tieri esterne — — 3 f. —

Sabiu in 17/29 Septembrie 1864.

Redactiunea si Editur'a.

Diet'a transsilvana.

Sedinti'a din 28 Augustu (9 Sept.) 1864.

(Rescumperarea prestatiunilor urbariale (je- leresci).)

Dupa citirea protocolulu in limb'a magiara, se citescu
petitiunile comunelor: Hedereu, Kez'a ung. si Gerendu—Cris-
sturu, date prin Vlass'a, spre a fi transpuse din municipiulu
Clusiuului, cerculu Turdei, la municipiulu Reghinulu, cerculu
Ludosiulu. Tote trei petitiunile se predau comitetulu pentru
impartirea tierei.

La ordinea zilei e aline'a 2 a §-ului 1 din pro-
iectulu comitetulu, care, dupace in nrulu 72 amu comunicatu
numai proiectulu regimulu, e de lipsa inainte de tote a-lu
reproduce aici:

Proiectu de lege

prin care stramutandu si intregindu §§. 23, 26 si 85 ai pa-
tentei imperiale din 21 Iuniu 1854 Nr. 151 din bulet. imper.
se facu dispusetiunile despre rescumperarea prestatiunilor
rescumperavere, cum si despre platirea capitalulu de rescum-
perare si a reditulu anualu de cinci procente.

§ 1. Capitalulu de rescumperare pentru prestatiuni res-
cumperavere, escalatatu in intiesulu dispusetiunilor patentei
imperalesci din 21 Iuniu 1854 Nr. 151 alu bulet. leg. imp.,
cum si interesele cincipercentuali ale aceli'a au sa le plate-
sca cei ce sunt obligati in patru dieci de rate de asemene
si totu la jumtate de anu decursive, deca nu se va fi facutu,
ori nu se va face din buna voia alta invoiela intre persoanele
indreptatite si obligate.

Ratele se voru plati prin obligati la acelu perceptoratu
c. r., unde-si platescu contributiunea regia, eara indreptatii
si-tragu ratele de rescumperare dela respectivulu perceptoratu
c. r. pelanga quitantia scutita de timbru.

Sentinti'a despre rescumperare va areta summ'a fiecarei'a
rate, si cea d'antei'a rata se va plati cu o jumtate de anu
dupa 1 Ianuariu seu 1 Iuliu, ce cade mai aproape de di'a,
in care s'a enunciatu sentinti'a de rescumperare.

Summ'a rescumperarei nici decum nu va intrece venitul
curatu capitalisatu, escalatatu dupa provisorialu contributiunei
de pamentu alu obiectulu ce se rescumpera.

§ 2. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune,
eare suie la unu florinu, nu se voru sterge prin platiri par-
tiali, ci se voru depune deodata cu platirea ratei celei d'an-
taiu de catra cei obligati.

§ 3. Pamentulu dessarcinatu e legatu pentru ratele scal-
eulate si definitivu defigte, aceste rate se voru inregistra din
oficiu in protocoalele funduarie, si despre inregistrarea facuta
se va da adeverire pre sentinti'a licuidatoria.

§ 4. Ratele, alu caror'a terminu de platire s'au impli-
nitu, sunt a se incassa dupa norm'a contributiunei regie.

§ 5. Producendu partea obligata sentinti'a despre res-
cumperare si quitantia ca a platitu rat'a din urma, dreptulu

de ipoteca spre ascurarea aceli'a petrecutu in protocolulu
funduaru se va sterge dintr'ensulu fara tace si timbru.

La cererea partii se potu sterge si singuratice rate solute.

§ 6. Spre escutarea aceli'a rescumperari se voru a-
siedia cu preschimbaria §§-loru 26 si 85 ai patentei impe-
ralesci din 21 Iuniu 1854 comisiuni anumite de rescumpe-
rare subt immediat'a conducere a directiunei fondulu de des-
sarcinarea pamentulu.

§ 7. Pentru fiacare ceru (jaras), seu unde se va vede ca
e cu scopu dupa firea impregiurariloru pentru mai multe cer-
curi la oalta, se va infiintia cate o comisiune de rescumpe-
rare. Aceta comisiune consta din cinci membri, din cari
doi se alegu prin indreptatii, doi prin obligati, eara presie-
dintele se denumesc prin directiunea fondulu de dessarcina-
rea pamentulu.

§ 8. Alegerea celor doi membri, cari sunt a se tra-
mite in comisiunea de rescumperare din partea celor oble-
gati, se va face asi: ca obligatii din fiacare comuna voru
alege dupa datin'a locala cate doi barbati de incedere; ear
barbatii de incedere ai cerculu intregu voru alege in fiinti'a
de fatia a judelui cercuale, ori a comissarulu emisu de an-
tistele jurisdictiunei, prin maiortatea voturiloru membrii co-
misiunei de rescumperare.

§ 9. Cei indreptatii voru pasi la alegerea membriloru,
pre cari au sa-i tramita densii in comisiunea de rescumpe-
rare, in fiinti'a de fatia a comissarulu delegatu prin antinste-
le jurisdictiunei, si asi si-i voru alege.

§ 10. Atatu cei indreptatii, catu si cei obligati voru a-
lege totu in acelu modu si cate doi suplinitori, cari ocurendu
casulu suplinirei, cu privintia la maiortatea de voturi ce au
capetatu, voru intru in comisiunea de rescumperare.

§ 11. Despre alegerile facute se va suscepe unu proto-
colu in trei esemplare, dintre care unulu se va preda mem-
briloru alesi in comisiunea de rescumperare; alu doilea se
va subterne antistelui jurisdictiunei; eara alu treilea direc-
tiunei fondulu de dessarcinarea pamentulu.

§ 12. Candu ver un'a parte, adeca cei indreptatii ori cei
obligati aru refusa ori emite alegerea membriloru, pe cari
era sa-i tramite densii la comisiunea de rescumperare, de si
fusera repetitu provocati din partea antistelui jurisdictiunei; a-
tunci va denumi in locul loru antistele jurisdictiunei membrii
si suplentii comisiunei de rescumperare.

§ 13. Fiindu constituita comisiunea de rescumperare,
are dreptu de a-si defige locul lucrarei sele, trebuie in sa
incunoscintieze pre antistele jurisdictiunei si pe directiunea fon-
dulu de dessarcinarea pamentulu despre locul alesu si per-
son'a, carei'a sa se immaneze esibitele indreptate catra co-
misiunea de rescumperare, pentru ca sa se pota aduce la
cunoscintia publica.

§ 14. Comisiunea de rescumperare se va tine la deslegarea
problemei sele de determinatiunile concerninte ale patentei
imp. din 21 Iuniu 1854 si de prescriptele aceli'a legi.

§ 15. In comisiunea de rescumperare se voru face de-
cisiunile prin maiortatea absoluta de voturi. Suntu votu-
rile asemene, atunci va decide votulu presiedinteli.

§ 16. In easurile de contraversia despre natur'a pa-
mentulu, ori despre dreptu, va indrepta comisiunea de res-
cumperare partile la judecatoria, si deca s'aru asa de lipsa
unu provisoriu, la deregatori'a politica.

§ 17. Rescumperarea prestatiuniloru rescumperavere va
ave locu si atunci, candu o voru cere numai unu dintre cei
ce sunt obligati unu si aceli'a-si indreptatii intr'o co-
munitate.

§ 18. Deca a prestatu celu indreptatii darile si cele-
lalte tribute publice pentru obiectulu supusu rescumperarei, se

va luá in computare cá contraprestatiune catátimea mediulocia a acestor'a din anii cei trei depre urma.

Comisiunile de rescumperare se voru folosi pentru espedirea decisiunilor lor de blanchete totu de o forma, care le va intocmi si emite directiunea fondului de dessarcinarea pamentului.

Unu membru alu comisiunei va suplini locul unui actuariu, comisiunei de rescumperare, i sta in sa in voia a-si luá lángha sine unu anumitu actuariu.

§ 19. In contr'a sentintieloru comisiunei de rescumperare ambe partile potu recurge la directiunea fondului de dessarcinarea pamentului. Asupr'a recursului, ce are de a se inainta in cele patru septemáni numerate din díu'a intimárei sentintiei, decide directiunea fondului de dessarcinarea pamentului definitiv.

§ 20. Comisiunile de rescumperare voru tramite antistelui jurisdictiunei o paria a fia-cárei sentintie de rescumperare, care va dispune registrarea in protocoalele funduarie, apoi o a dóu'a paria se va substerne directiunei fondului de dessarcinarea pamentului.

§ 21. In casurile de rescumperare, in cari vre-unu membru alu comisiunei e parte interesata, se va face de cátra acést'a aretare la directiunea fondului de dessarcinarea pamentului, care va delega comisiunea ce se afla mai aprópe pentru ducerea la capetu a astoru feliu de pertractari de rescumperare.

§ 22. Din momentulu, candu sentinti'a de rescumperare a intratu in valóre de lege, sarcin'a contributiunei ce jace pre pamentulu rescumperatu—care e a se petrece cu numerulu topograficu de particela intr'unu registru regulatu, — cade asupr'a obligatului.

§ 23. Prestatiunile restante mai vechi de trei ani din díu'a publicárei acestei legi se voru considera dreptu sterse.

§ 24. Legea acést'a intra in activitate fára amanare.

L a d. V a j d a. Partea I. a alineeii a dóu'a din operatulu comitetului, carea díce, ca obligatii au a plati ratele la perceptoratele c. r., (dupace propunerea de densulu sprijinita din siedinti'a din urma: ca baremu o parte a rescumperárii pamenturilor alodiale sa o plátésca statulu, nu s'a priimitu), o partinesce, si dá preferintia acestei propuneri inainte de proiectulu regimului—dupa care adica aceste rate de rescumperare aru avé sa le plátésca obligatii deadreptulu cátra fostii proprietari; prin urmare aru dori cá si diet'a sa priimésca partea I. a alineeii 2 din § 1 alu comitetului asiá precum se afla acolo. Cáci se scie indeobste, ca ómenii acesti seraci, déca nu aru fi siliti a plati ratele de rescumperare chiaru cá si contributiunea la perceptoratele c. r., depacum proiectéza comitetulu. ei n'aru respunde ratele lor la tempulu seu, prin urmare proprietarii, chiaru si cei mai indulginti, n'aru avé incatrâu, fára sa parésca pre dílerii si curialistii lasatori de atátea ori, de cáte ori ratele aru fi ramasu nerespunse, adica in 20 ani de 40 ori,—o procedura, prin carea bietulu curialistu, dupa 5—6 pári de acestea si urmárele lor, intr'atát'a s'aru pagubi si s'aru seraci, incátu apoi in adeveru n'aru mai fi in stare a-si rescumperá locurile alodiale. Apoi prin astfelu de processe multe s'aru casioná dauná si pentru tíera insasi, cáci déca aceste processe s'aru concrede tribunaleloru civile ori diregatoriiloru politice, acestea intr'atát'a aru fi de inendate cu cause de acestea, incátu aru trebui negresitu sa le negléga ori pre densele ori celelalte afaceri ale loru proprie oficiale. Déca dar diet'a va sa faca atátu obligatiloru, cátu si indreptatiloru unu adeveratu bine, si déca va sa se 'ncungiore neplacerile si frecárele intre partide, precum si chieluielele, ce aru resultá din acele processe fára capetu si pagubitóre pentru toti locuitorii patriei, ale cároru cause politice seu judiciale aru remaine puse la o parte: atunci sa binevoiesca a priimi pasagiulu respectivu din proiectulu comitetului, dupa care summele de desdaunare vinu a se depune la oficiele perceptorale. —

Cátu pentru partea 2. a alineeii II. din proiectulu comitetului, densulu aru dori, cá aceea sa se stérgha de totu si propune, cá in locul ei sa se priimésca pasagiulu urmatoriu: „In favórea proprietariloru indreptatii se voru emite obligatii 5%—uale sunatóre despre capitalulu de rescumperare si assecurate de o parte prin creditulu tiei, si de alta parte prin insesi pamenturile respective rescumperabile alodiale cá ipoteca. Un'a parte a acestoru obligatiuni, carea se va desemná prin sortirea anualá, se voru plati in anulu celu d'antáiu, si astfelu tóte obligatiunile se voru plati pe rendu celu multu in 25 ani din summele acelea, ce le-au plátitu cei indatorati cá rate de rescumperare la perceptoratele c. r.,—candu apoi de sine se 'ntielege, ca pamenturile respective alodiale voru incetá a mai servi de ipoteca.“

Scopulu acestui amendementu este, a folosi atátu proprietariloru, cátu si tieraniloru, ba si tiei, si si insusi statulu. Proprietariloru le va fi de folosu, pentrucá in locu de a priimi summele respective in catatimi mici in 40 rate asiá incátu nu le-aru poté intrebuintia mai spre nimicu; voru priimi deodata summ'a intréga in obligatiuni, ear obligatiunile acestea avendu cursulu celu mai bunu dintre tóte harthiele tiei, pentrucá voru fi garantate odata prin creditulu tiei, apoi prin respectivele pamenturi rescumperabile, in fine prin summele de bani gat'a, ce voru incurge, dela obligati cá rate anuale la perceptoratele c. r., le voru poté folosi la inzestrarea cu cele trebuincióse si la portarea unei economii mai ratiunale mai cá bani gat'a. Pentru tierani inca va fi fórté de folosu; cáci déca voru sci proprietarii, ca voru priimi summ'a rescumperárii deodata in obligatiuni pe deplinu assecurate, nu voru pune pedeci, cá judecatoriele urbariale sa nu póta decide, de este pamentulu cest'a seu cel'a rescumperabilu ori nu?—ci in multe casuri se voru invoí cu tieranii pe calea pácei; dincontra déca voru vedé, ca se platescu in 20 ani in rate mici, de cari nu voru avé mai nici o dobanda, e lucru firescu, ca se voru sili in totu modulu, cá sa impedece, cá tribunalele sa nu póta declará cutare pamentu de rescumperabilu, si din acést'a iar se voru nasce pári, prin care tieranii voru cercá a demonstrá rescumperabilitatea pamenturiloru, ear fostulu proprietariu, pe bas'a patentei urbariale celei espicabile in atátea moduri, lesne va poté impedece acést'a, pánacandu in fine tieranulu va chielui pe processe tóta averea sea, incátu la urma nu va mai poté rescumperá pamenturile alodiale, chiaru si candu aru reusi cu pár'a sea. Tíer'a si statulu inca nu s'aru periclitá prin acést'a intru nimicu, cáci nu aru luá asupra-si nici o povara, nu aru plati din fondurile lor nici unu cruceriu, n'aru dá alta, decátu tíer'a creditulu seu; pentrucá obligatiunile s'aru plati din banii, ce-i depunu obligatii in rate la diregatoriele de dare. Dar mediatu aru castigá tíer'a si statulu, ca procesele urb. s'aru imputiná, si asiá si trebuintia de a sustiné judetiele urbariale si organele de desdaunare aru incetá mai degrabu, apoi obligatiunile acestea, findu — precum s'a spusu mai inainte — in 3 moduri garantate si afara de aceea sciinduse, ca o parte chiaru in anulu d'antáiu, ear celu mai multu in 25 ani de siguru se voru schimbá cu bani gat'a, voru avé valóre mai cá banii umblatori; si immultindu-se banii, capacitatea de a plati darea va cresce, si agricultur'a, industri'a si comerciulu voru luá unu sboru mai inaltu. Deci nefindu amendementulu acést'a daunosu in nici o parte, dincontra, folositoriu in tóte directiunile, lu recomanda inaltei case cu tóta caldur'a spre sprijinire si priimire. (Bravo!)

L a z a r u, repres. regimului iarú vede in propunerea lui Vajd'a o apucatura incontr'a acelei hotariri a dietei, dupa carea nu póte fi desbatutu si pertractatu altu ceva, decátu numai §§-ii 23, 26 si 85 ai patentei urb. din 21 Iuniu 1854. Prin a dóu'a parte a propunerei sele Vajd'a nu va nici mai multu nici mai putínu, decátu a esoperá, cá la rescumperarea acestoru prestatiuni rescumperabile sa concurga tíer'a seu statulu. § 22 hotaresce tocmai dincontra, ca tíer'a la rescumperarea acestoru prestatiuni sa nu concurga, dar §-ulu acést'a nici ca e la ordine, nici dupa proiectulu regimului, nici dupa alu comitetului. De aceea fára de a se slobodi la desbateréa celorlalte párti, propunerea lui Vajd'a cá un'a ce taia in partea materiala a patentei, sa nu se aduca la sprijinire.

Propunerea lui Vajd'a la intrebarea Presiedintelui se sprijinesce.

P l e c k e r nu poté consimti cu Vajd'a, de órece desfacerea este o cauza privata intre fostulu indreptatitu si fostulu indatoratu, si statulu aici nu póte intreveni. Dincontra partinesce parerea lui Lazaru, ca propunerea lui Vajd'a taia in dreptulu materialu. In fine nu póte partini nici propunerea comitetului: cá incassarea rateloru sa se faca prin diregatoriele de contributiune, de órece aceste diregatorii suntu ingreuiéte de ajunsu si nu se mai potu insarciná si cu povar'a acést'a, cu atát'a mai putínu, cáci spre scopulu acést'a oficialii de contributiune aru trebui sa capete instructiuni speciale si aru trebui sa pórté o multime de protocoale, pentru de a tine in evidintia atátu summele platite, cátu si platinde. Tóte acestea se potu incungiorá, déca se va priimi proiectulu regimului, care densulu, dupace arata ca si partidelorú li-aru fi greu a depune acele summe la oficiele de dare, lu recomanda, adaugendu numai atát'a, ca ratele au a le plati cei indatorati nemijlocitu celoru indreptatiti pelángha adeverirea, ce are a se scrie pe o cóla netimbrata de cuitare, carea aru veni a se lipi de sentinti'a rescumperárii. Se sprijinesce.

G a i t a n u dupa promisiunea facuta 'n siedinti'a din urma, aru fi trebuitu sa continue amendementulu seu la ali-

ne'a 1 a §-ului 1. Dupace in sa amendamentul lui nu s'a priimitu, spre cea mai mare nemulțămire se vede scutitu de acēsta sarcina. Deci a cerutu cuventu numai pentru de a combate argumentulu adusu de Vajd'a, ca $\frac{1}{6}$ din capitalu, in sensulu §-ului 25 alu patentei urb., s'aru sterge in favoera erariului, care parere este gresita, pentruca se sterge in favoera tieranului. Asemenea a cerutu cuventu, pentru de a combate si de a declarā nedrepta si gresita pretensiunea reprezentantelui regimului: cā presidiulu sa reiepte propunerea lui Vajd'a, cāci involve unu dreptu materialu. Acēst'a vorbitorulu o adeveresce provocandu-se chiaru la § 15 din propunerea regimului, care inca cuprinde dreptu materialu, si despre care va vorbi la tempulu seu. Acum si-va dā parerea prin siederu seu sculare.

C. Schmidt motivēza mai pe largu, pentruce a sprijinitu propunerea lui Plecker, si aduce lānga argumentele acestui'a si acelu argumentu in contr'a propunerii comitetului, cā rescumperarea e unu lucru curatu privatu, precum se vede chiaru din pat. urb., carea lasa drumulu deschisu pentru impaciuri de buna voia. Dar prin propunerea comitetului se ingustēza si libertatea fostiloru supusi, cari de altmintrea si in tempu mai putīnu, decum prescrie legea, s'aru rescumperā, precāndu astfelu i-amu legā de ratele semestrale, si de tōte neplacerile, cu cari e mpreunata platirea contributiunei. Asemenea nu se pōte nvoi nici cu propunerea lui Vajd'a, cāci nu sciē pentru cē aru intrevēni aici fondulu tierעי, si cum acēstu fondu sa faca operatiuni finantiale pe cont'a libertatii unei clase de poporu. Pentru propunerea regimului cu adausulu lui Plecker.

Alduleanu admonēza a fi cu luare amintc la obiectu, cāci altmintrea se voru face confusiuni. Trebuie sa se recapituleze, dice, ca ce este dreptulu de rescumperare? de unde se va vedē, incātu s'au abatutu diet'a dela obiectu. „Patent'a urb. in §§-ii cei materiali decide, care pamentu este urbarialu si care apoi remāne fostiloru iobagi fāra despagubire din parte-le in proprietatea sea, si statulu are a despagubi pre fostii domni pamentesci, si care pamentu este alodialu—de natura rescumperabila, care remāne in voi'a dilerului, dēca vrea sa-lu rescumperu ori nu? de unde se vede lamuritu, ca legea nu impune datorint'a de a rescumperā pamentulu, ci numai i concede dreptu spre aceea. De unde a venitu aceea, cā despagubirea cātra domnii pamentesci pentru urbarialitāțile perdute se face din fondulu tierעי prin asiā numitele obligatiuni de despagubire, si nu intr'altu tipu? Pentru aceea, dloru! pentruca presumpțiunea a fostu a priori, ca pamentulu acēl'a, care-lu capeta cine-va fāra plata din parte-si, cum amu dice in cinste, lu priimesce ori cine; nu s'a potutu presupune contrariulu, pecāndu la pamentulu alodialu de natura rescumperabila nu sta presumpțiunea acēst'a. § 22 din pat. urb., care adi nu este obiectulu desbaterei nōstre, dice: (citesce §-ulu.) Asemenea si § 24 dice (lu cetesce), ca numai atunci se pōte rescumperā pamentulu de natura rescumperabila, candu domnulu pamentescu insusi o dorește acēst'a. Ne nvetia in sa esperiint'a, celu putīnu scimu, ca n multe feluri se facu impaciuri cu privire la pamenturi rescumperabile; amu vediutu, ca s'a facutu impaciuire sub acēsta conditiune, cā sa se lasē lui pamentulu in folosire inca 10 ani ori 5 ani fāra plata, fāra prestatiuni pelānga aceea, ca dupa decursulu acestui tempu sa-lu dea indereptu fostulu domnu pamentescu. S'au facutu impaciuri, cā sa se platēasca summ'a intrēga in un'a rata si intr'unu terminu scurtu pelānga iertare de 10% seu 20% din capitalulu rescumperārei. Se facu impaciuri cā acelea, in care s'au priimitu de conditiuni, in care se dice, ca jeleriulu va avē sa platēasca capitalulu seu de dreptu la māt'a pārtii contrahentē, seu sa depuna o asemenea datoria a aceleia-si seu se convoiesce, ca sa se traga seu indoseze o politia asupra lui. Se face adese impaciuire, cā sa nu se platēasca bani gat'a, ci slujb'a in natura, care este unu ce obicinuitu la poporulu tieranu, si unu omu liberu, nu numai dilerulu. S'au facutu impaciuri si cā acestea, unde s'au indatoratu dilerulu in contielegere cu domnulu pamentescu, ca d. e. din 12 holde, ce le are, sa se dea a treia parte domnului indereptu, si celelalte $\frac{2}{3}$ sa remāna dileriloru in proprietate fāra plata. Acum cūtezu a intrebā, domniloru! unde amu esī noi cu propunerea d. dep. Vajd'a, candu s'aru priimi de conclusu, candu scimu, cā pentru dileri nu e indatorire de a se rescumperā? si de voiescu a face acēst'a, amu vediutu, cā cāte feluri de impaciuri se observēza de ei in viet'a practica.

Cum s'aru potē aflā capitalulu, care aru fi sa servēasca de basa la obligatiunile, cari vrea d. Vajd'a a le emite. Natur'a pamentului alodialu este cu totulu alt'a, decātu a pamentului urbarialu; si pānāndu d. dep. Vajd'a nu va introduce schimbarea §§-iloru materiali, cari dau dileriloru numai dreptu permisivu de rescumperare,

intr'acolo, cā ei sa fia siliti, vreau, nu vreau de a rescumperā pamenturile alodiale; si pānace nu se va introduce mesur'a aceea, cā loru sa nu le fia iertatu de a se impaciui, pān'atunci propunerea dnei sele este neexecutabila; pentruca cum aru fi cu potintia escalcularu capitalulu atunci, candu sta in bun'a vointi'a dileriloru, a se rescumperā ori nu. Nu aru duce ast'a intr'o confusiune, carea aru fi de compatimitu? De aceea nu pōte sprijini propunerea lui Vajd'a. Dar nu pōte sprijini nici partea a dōu'a din § 1 alu proiectulu comitetului, cāci actulu de despagubire nu concede nici unu contractu intre pārti si regimu. Organele regimului influentiēza numai pān'atunci, pānācāndu s'a facutu impaciuire intre pārtide si s'au intaritu de tribunalulu urbarialu apelativu, ori pānace s'au adusu sentint'a cu valōre de lege; asiā dara intrevēnierea perceptoratelorū este cu totul eterogena si nepracticabila. In fine mai este si impregiurarea cea adusa de Lazaru, Plecker si C. Schmidt, dupa carea procedur'a s'aru ingreuiā in nefavōrea dilerului cu 20-30%. In fine propunerea lui Vajd'a e tocmai in contr'a conclusulu adusu de dieta in siedinti'a din urma, candu s'a priimitu de conclusu partea 1 a §-ului 1, in carea se lasa in liber'a vointia a persōneloru indreptatite si obligate, a face intre sine impaciuri cum voiescu. Deci e in contr'a propunerii lui Vajda si a comitetului. (Va urmā.)

Protocolu

ce sa luatu in siedinti'a lunaria a Comitetului Asociatiunei transsilvane, tienuta in 4 Octobre cal. nou a. c. sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia dintre membrii Comitetului: DD. Cons. P. Manu, Iac. Bolog'a, Dr. P. Vasiciu, Elia Macelariu, Par. Protosinghelu Nic. Pope'a, P. Sav'a Barcianu, Dr. I. Nemesiu, apoi Oficialii Asociatiunei: G. Baritiu, Secr. I., I. V. Russu Secr. II., Const. Stejariu Cassieru, Al. Bacu Controloaru si V. Romanu Archivarul Asociatiunei.

Escellent'a Sea D. Presiedinte alu Asociatiunei deschide siedinti'a Comitetului, cu nescari cuvinte caldurōse de cuprinsulu urmatoriu: Ne-amu adunatu iarasi in siedintia lunaria dupa voi'a membriloru Asociatiunei transsilvane; recunoscū, cā chiamarea nōstra e grea, cāci grele suntu si imprejurāriile tempului, si desī fiindu ocupatu cu multe alte lucruri oficiōse, si trebuindu a absentā adeseori de acasa iarasi in afaceri momentōse a-siu fi doritu, cā acēsta sarcina se cadia asupra altui'a: totusi sum aplecatu a-mi supune umerii, inca pre unu tempu, acestei sarcini, si resp. vointiei membriloru Assoc.; inse candu nu voiu mai potē nici decātu portā acēsta sarcina: atunci me voiu rogā sa fia absolvitu; dōrescu intr'aceea sanetate si buna contielegere intre noi si pre viitoriu. La acēste cuvente caldurōse Comitetulu Assoc. respunde cu acclamatii de: „Sa traiēasca!“

Dupa aceea se trecū la ordinea dfilei:

§ 57. Esc. Sea d. Presiedinte presentēza Comitetului raportulu despre starea cassei Asociatiunei pre tempulu acēstei siedintie, din care raportu se vede, cumca cass'a Assoc. are in proprietatea sea summ'a de 21099 f. 60 xr.; ear erogatele pān' acum se suie la summ'a de 315 f. 10 xr. v. a.

In legatura cu acestu raportu, Esc. Sea d. Presiedinte, presentēza si raportulu Comisiunei insarcinate inca in siedinti'a trecuta a Comitetului, a asistā la transpunerea cassei Assoc. dela fostulu Casieru Ioanne Brote la nou denumitulu Casieru Const. Stejariu, si totudeodata incunoscintiēza, ca noulu Cassieru a intratu in postulu seu.

Se ia spre placuta sciintia.

§ 58. Se presentēza charthi'a Comitetului Juristiloru de dte 18 Iuliu a. c. § 134, pre lānga care retrāmitiendu-se la Comitetulu Assoc. incunoscintiarea oficiōsa a Incl. Magistratu din Abrudu, facuta in privint'a dispositiunei testamentarie a d. negotiatoru din Abrudu Dionisiu Telechi, totdeodata se aduce la cunoscinti'a Comitetului Assoc., cumca numit'a dispositiune testamentaria destinata pentru crosccerea unui teneru dintre muntii apuseni, nu privesce pre Comitetulu Juristiloru, carele are de scopu singuru numai ajutorarea Juristiloru seraci, ci privesce pre Assoc. transsilvana romāna.

Conclusu. Cetindu-se charthi'a oficiōsa a Incl. Magistratu din Abrudu de dte 8 Iuniu a. c. sunatoriā despre dechiaratiunea de ereditate a succesoriloru lui Dionisiu Telechi de pres. 3 si 12 Novembre 1863 nrii 369,385, si din cuprinsulu acelei charthii oficiōse convingendu-se Comitetulu Assoc. pre deplinu, cumca realitāțile testate si anume: casele de sub nrii 229 si 52, cum si un'a parte de baia dela „Poian'a“ in Chirnicu, si un'a diumetate parte din Chirnicelu la „Catielu“ dintre care cas'a de sub nr. 52 si pārtile de bāi, numai dupa mōrtea veduvei reposatului testatoriu, voru deveni in proprietatea fondului Assoc., privesce intru adeveru pre Asociatiunea transsilvana, cātra carea si fū indreptata resp. charthi'a oficiōsa; asiā Comitetulu Assoc. priimesce asupra-si dispunerea,

îngrigirea și administrarea realităților testate, și totu deodată decide, că Domnul Advocat M. Nicolă, să se impoterească în calitate de avocat alu Assoc. a face pașii necesari pentru că drepturile și interesele fondului Assoc. cu privire la numita dispoziție testamentară, să nu se vatăme; pre lângă aceea numitul D. Advocat să fie poștitu a compune un inventariu despre acele realități, a le intabulă pre numele Asociației și a tramite la comitetulu Assoc. o copia din dispoziția testamentară respectivă.

§ 59. D. prof. gimn. din Brașiovu Adolfu Szimiginovitz, cu privire la scrisoarea comitetului de dto 6 Sept. a. c. nr. 130 răspunde, cumca nu se afla în pozițiunea de a poté tramite spre vedere la comitetulu Assoc. opulu seu, conținătoriu de unu numeru de poesii române traduse pre nemțiesce, din cauza, ca manuscrisulu resp. l'a tramesu unui librariu din Vien'a, cu carele a și intratu în relațiuni, în privința tiparirii opului seu.

Se ia deocamdata spre sciintia.

§ 60. Se prezentéza harth'a de multiamita a tenerului sodalu de mesariu Dem. Boiu din Sighisóor'a, pentru premiulu de 100 fl. v. a., asemnatu în șiedinti'a trecuta a comitetului.

Se ia spre sciintia.

§ 61. Secretariatulu reportéza, cumca din partea ordinariteloru episcopesci române din Sabiu și Gherl'a, în urm'a recușitiunei comitetului de dto 6 Sept. nr. 134 a. c., s'au și tramesu cerutele consemnatiuni despre protopopiatele subordonate.

Se ia spre placuta sciintia.

§ 62. D. Secr. I. G. Baritiu aducendu înainte cestiunea vinderei manufacturilor dela espositiunea din Brașiovu, după ce în respectulu manufacturilor aduse spre vendiare în Sabiu, D. Controloru Ales. Bacu, da deslucirile necesare, — fiindca o parte din acele manufacturi a remasu în Brașiovu, și acele acolo pâna'acum, cu mare dauna, jacu nevendute: asiá Comitetulu se află motivatu, a decide:

că Comitetulu de espositiune din Brașiovu, înfiintiatu în an. 1862, ad. cu ocasiunea espositiunei, să fie poștitu a luá măsurile delipsá pentru vinderea manufacturilor aflatórie în Brașiovu câtu mai curendu, cu unu pretiu, ce-lu va afla mai acomodatú și mai corespunditoriu—dupa bun'a aflaie și chip-suirea sea. — Și despre acésta decisiune a Comitetului Assoc. sa se incunoscintieze susu—amintitulu Comitetu de espositiune, prin par. Archimandritu Ioanne Popasu.

§ 63. D. Dr. P. Vasiciu reportéza despre concursurile intrate la Comitetulu Assoc. pentru premiulu de 100 fl. v. a. destinatu pentru cea buna carte (că de 10 cóle tiparite) despre în a i n t e a r e a e c e n o m i e i s i a p o m a r i e i între Români, și anume unulu de dto Rusu 15 Aprile a. c. și altulu de dto Blasiu 27 Aprile a. c.

Conclusu. Comitetulu Assoc. desí recunósce cu bucuria zelulu respectiviloru concurenti și mai alesu a d-lui concurentu din Blasiu, alu carui manuscrisu se recomanda și prin o ortografia mai corectă și o sistema mai corespunditoare în dispunerea materiilor, ce tractéza: totusi nici unulu, nici altulu dintre manuscrisele resp. concurenti, nu-lu afla destulu de aptu spre a se poté premiá din partea Asociației transsilvane române, nefindu corespunditoare condițiiloru puse din partea Assoc. ad. nefindu opuri originale, ci traduceri; prin urmaré pentru sus-amintitulu premiu de 100 fl. v. a. se decide o alta publicare de concursu cu terminulu pân' la adunarea gen. venitoria a Asociației transsilvane române.

Conformu conclusului adusu în șiedinti'a II. a adunării gen. ținuta la Hatiegu în 1—2 Augustu pag. 15 acl. lit. G., Comitetulu asemnéza la cass'a Asociației următoarele solutiuni:

a) câte 60 fl. v. a. pentru ajutorarea museelor naturalo-fisice din Blasiu și Brașiovu;

b) 100 fl. v. a. pentru procurarea cartiloru în folosulu bibliotecii Asociației.

Cass'a Assoc. se poștesce a exsolví pre lângă cuștantii, susu-amintitele summe.

§ 65. D. Cons. și membru alu Comitetulu Iacob Bolog'a platesce tacs'a de m. ord. alu Assoc. pre an. 186⁴/₅.

În legatura cu acésta Secr. inca reportéza despre sum'a de 35 fl. v. a. intrati în decursulu lunei trecute la fondulu Assoc. cá tacsé anuali.

Se ia spre sciintia.

Cu acestea se incheia șiedinti'a Comitetului Assoc. la 1 óra după amédi.

Baronude Siagun'a m. p.

Presiedinte.

Ioanne V. Rusu m. p.

Secretariulu II.

Redactoru respundiatoru Zacharia Boiu.

Brașiovu în 20 Sept. 1864. (Continuare și capetu.) Cuventulu acésta alu P. Archimandritu a produsu și a lasatu impresiuni adânci în inimele auditoriloru, asiá încátu potemu sperá frumóse frupte în urm'a lui.

Sevarsindu-se s. slujbe ale Parastasului cu tóta evlavia s'au cetitu de repetite ori numele ctitoriloru și ajutoriloru scólei. Pe list'a acestoru nemoritori figurá antáiu acéla, care au datu cu sap'a la fundamentu îndata după Archiereulu Br. de Siagun'a; figurá zelosulu Vasiliu Lacea. Dómne! déca traia acelu Románu bunu, acelu sofetu nobilu, acelu negociatoru demnu fára fii, care totusi crescú unulu prin scóle, acéla, care pre lângă aceea ea si-a datu averea sea pentru scóle, erá și cu bátiulu în mâna dile întregi cá priveghitoriu și luatoru de séma asup'a lucratoriloru cari ajutau la ridicarea zidirei, de traia cá sa védasí elu acésta solenitate, — elu, care intr'o parte și alt'a și în totu loculu buciuná cuventulu: Sa dámu la scóle, ca numai acestea ne scotu de sub despretiulu altoru neamuri! Dar numele lui traiesce, ba traiesce și figur'a lui prin portretulu ce ornéza sal'a Museului. De aru fi traitu adí zelosulu acésta, cu care numai I. Jug'a se poté aseména, de siguru aru fi dísu astadi: Acum slobozesce pre robulu teu în pace, ca vediura ochii mei mantuirea ta!

Dupa parastasu urmă conductulu cátra scóle, cantandu-se cele ale santírei apei. Înainte erá numeros'a tinerime cu stindardele sele, apoi corpulu professoralu, praporele Bisericeii, preotimea și poporulu. Ajungendu în fati'a maretiloru zidiri, unde erau pregatite tóte, se cuprinse totu loculu acéla și se începura rugaciunile și ceremoniele santírei apei. Candu se rostira rogaciunile, în care se pomeni M. S. Imperatulu, resunara și treascurile. Dupa santire se stropira zidirile scóleloru și poporulu. Apoi d. Professoru Lenger se adressá poporului cu unu cuventu însufletitu, în care oglindá trecutul, tragendu o paralela fórté nimerita între starea nóstra de mai nainte și ceade acum, decandu sub sceptrulu în. case austriace amu începutu a respirá, decandu provedinti'a ne tramise pre marimosulu Episcopu, ce-lu venerámu astadi, decandu preotii și poporulu Brașiovilu au întielesu vocea tempului, vocea datorintiei. Toturoru acestor'a le urá cu voce înalta: Sa traiesca! ear poporulu celu numerosu cu entusiasmu respunde: Sa traiesca. Destulu, ca anevoia poté cine-va cuprinde și descrie totu întielesulu unei cuventári de $\frac{3}{4}$ de óra și cu atâtu mai greu espressionile cuventatorului; de aceea aru fi bine sa se dea publicatíi.

În fine apoi intonandu Elevii Normei imnulu Imperatului, alu Episcopului și altele, după acestea în cánturi bisericesci cá unice începuseramu slujbele la 6 óre dimineti'a, amu finitu la 1 óra după amédi, și totusi eramu toti neobositi, plini de voia și pré multiamiti.

În politica nimicu mai însemnatu, afara de aceea ca Napoleonu esplotatéza convetiunea cu Itali'a pentru realizarea congressului seu european.

Nr. 34—2 Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din Comunele gr.-res. E. Sacal, G. Hodak și Gernéssegu, cea d'antáiu împreunata cu unu salariu anualu dela 120 familii câte un'a metreta cucuruzu, Cortelu și lemne, a dóu'a cu 60 fl. v. a. cortelu și lemne, și a trei'a cu 20 fl. v. a. cortelu și lemne:

Spre ocuparea acestoru posturi invetiatoresci se deschide concursu pâna la finea lui Septembrie a. c. st. v.

Carii aru dorí a ocupá vreun'a din acestea statiuni invetiatoresci pâna la suscitáta dí, au a-si asterne concursesele sale la subscrisulu cuvinčiosu timbrate, și cu Atestatu de boțezu din care sa se dovedéscă, ca e de religiunea nóstra gr.-res., adevérinție despre sciintiele absolute, despre servițiulu de pâna acumu, și despre púrtarea loru morala și política. Idicelu în 14 Septembrie 1864.

Administratur'a și Inspect. distr. școlaru alu Turdei de susu, Iosifu Brancoveanu m. p.

Adm. Prot. și Inspectoru distr. școlaru.

Nr. 19—3 EDICTU.

Ioann Tronariu din Comun'a Pórt'a, Cerculu Branului, de religiunea gr.-or. carele de mai multi ani a parasitu pre legiuit'a sea sotia Bucur'a Ioann Musiu totdeacolo, precum și Oprea Gaina, carele de mai multi ani a parasitu pre legiuit'a sea sotie Paraschiv'a Petricu ambi din Rasnoyu, — fára a se sci loculu petrecerei loru — se provocu prin acésta, cá în terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se prezenteze înainte subscrisului Seannu Protopopescu, pentruca la din protiva, procesulu matrimoniale asupra-le pornitu, se va decide și fára de ei în întielesulu SS. Canóne bisericesci. Dela Scaunulu Protopopescu gr.-or. alu Brașiovilu. Zernesci în 10 Iuliu 1864.

Ioann Metianu m. p., Protopopu.

Editur'a și tipariulu tipografiei diecesane.